

Mali godec.

(V francoščini spisala madama Evgenija Foa.)

(Konec.)

VII.

„Nu, gospod Bautru, ali bomo imeli necej malega Mihaela?“ reče gospodična, odgovarjaje s temi besedami globočemu priklonu, ki ga je napravil ta gospod.

„Videl sem ga danes zjutraj, visokočestiti gospá,“ odgovori gosp. Bautru, „in on mi je obljubil, da bode tukaj nicoj ob šestih.“

„Zdaj je že sedem, gospod,“ odvrne mu živahno gospodična.

„A kdo je ta mali Mihael?“ vpraša vojvoda Guiški pristopivši. „Odkar sem se vrnil iz Italije, ne slišim družega govoriti nego o tem originalu.“

„Ali ste ga slišali peti?“ vpraša ga nekdo iz družbe.

„Do zdaj še ne,“ reče vojvoda, „ali lahko si mislim“ —

„Nič si ne morete misliti,“ seže mu gospodična v besedo, „kdor ni slišal peti Lamberta, ta ni nič slišal; vsaj jaz bodem vsa nesrečna, ako ne pride nicoj.“

„Mislim, da ne zamudi časti, katero mu izkazuje vaša Visokóst“ odvrne vojvoda Guiški.

„Vidi se, da ga ne poznate, gospod,“ reče gospodična.

„Če mali Mihael, idoč k meni, naletí na kako krémo ob cesti, in ako ga kdo vanjo kliče, ne pozabi samo mene in mojega povabila, nego on bi pozabil še celó kralja, ali da se kratko izrazim: on bi pozabil na vse“ ...

„To je tedaj hudobnež, ta mali Mihael?“ reče vojvoda Guiški.

„Moj Bog! on je le posebnež, to je vse,“ reče gospod Bautru.

„A kaj je ta mladi človek? Čigav je?“

„Tukaj je! tukaj je!“ podviza se naznaniti mlad gospod, ki je, da bi se prikupil gospodični, gledal skozi okno, da bi prvi ugledal mladega pevca.

„Dokler ne pride tu sèm, povejte mi hitro, gospod Bautru, kdo je ta človek?“ reče gospodična, „kajti jaz, razven tega, da čarobno poje, ne vem ničesar o njem!“

Vsa družba se zbere okolu Bautru-a in ta začnè pripovedovati tako-le:

„To se pripoveduje o njem,“ reče Bautru, obrnivši se k gospodični: „Mali Mihael Lambert je rojen v Vivonu na Poitouvskem, kakor se mi zdi 1610 l. Njegova mati, uboga priprosta žena, ljubila je tako strastno godbo, da se ni ganila iz cerkve, dokler so pobožni ljudje k orglam peli v njej. To je morda svojo moč imelo na tega dečka; kajti še ne celó deset let star, že je hotel po vsej sili na koru peti in njegov glas in njegovo petje je bilo tako čudovito lepo, da je zaslóvel po vsej deželi, in da so od daljnih krajev prihajali ga ljudjé poslušat.“ V tem trenutji nastane nekak nemir v sprednjih sobanah, in mislili so, da pride pričakovani pevec, o katerem so govorili. Gospod Bautru omolkne; ali kmalu je bilo ondu zopet vse tiho; od gospodične poklican, pripoveduje dalje:

„Mouliniez, kapelnik v prinčevej kapeli, slišal ga je po naključji peti in je bil tako očaran, da ga je prosil, naj bi vstopil med prinčeve pevce. Deček

sprejme to ponudbo in s tem se je začela njegova sreča v Parizu. Vaša visokost ni poznala mojstra Nierta, starega strežaja gospoda Crequi-a, poslanca; ta je bil šel z gospodom svojim v Rim in se je ondu lotil novega načina v petji, ki je tedaj veliko hrupa napravil na dvoru Ludovika XIII.; ta mojster Niert se je ponudil za učitelja malemu Mihaelu, ki se je okoristil tega uka, kakor bode vaša visokost precej imela priliko presoditi.“

In gospod Bautru je zopet prenehal, kajti iz posebnega hrupa, ki se je slišal iz palače, dalo se je sklepati, da je prišla imenitna osoba.

„Pa tu ni prišel Lambert, vi ste se menda zmotili gospod Bensarade,“ reče gospodična obrnivši se k mlademu gospodu, ki se je priklonil in odgovoril:

„Zagotavljam vas, vaša visokost, da sem ga spoznal natančno.“

„In kaj počenja z mojimi ljudmi?“ vpraša vojvodinja.

„Kolikor ga poznam, bilo bi pač mogoče, da pije z njimi in jim kaj lepega póje; on je teh misli, da le prosto ljudstvo zná ploskati, kakor se spodobi, in se nič ne boji, da bi ondu poškodoval svojo obleko ali pa zgubil, kar ima.“

„Nu, poslušajte, kakšen hrup je tu doli! Ali slišite gospodje?“ reče gospodična.

„Rekel bi, nekaka igra na zvončke,“ reče vojvoda Guiški ter vleče na uho.

„Nekaka mačja godba,“ reče neka druga osoba.

„Ne, to je glasbeno orodje, ki ga ne poznam,“ reče gospod Bautru.

„Poslušajte! poslušajte!“ seže v besedo gospodična.

Zdaj se zasliši prav razločno nekaj hripav glas, kričèc: „Moje ponve, deček, moje ponve!“

VIII.

„Za Bóga, to je čudno!“ reče vojvoda Guiški, približavši se k vratom, ki so držala na vélike stopnice, „pripeljal sem bil necega dečka iz Florence, katerega je moral moj kuhar zapoditi, ker ni nobene ponve več našel na svojem mestu, ker deček je delal godbo na kuhinjsko posodo.“

„Tega dečka sem jaz našla neko noč na ulici, pa sem ga popolnem pozabila,“ reče gospodična, vstane ter se približa vélikim stopnicam.

Ko je družba krenila za gospodično, prikazal se jim je prizor, kakeršnega še nikoli niso videli.

Obdan od mnogobrojnih ponev, ki so bile simetrično po palačinej veži razpostavljene, trudil se je po kuharsko oblečeni deček, paličico v rokah držeč, da bi napravil godbo. Stopal je od ponve, potrkaval tukaj, potrkaval tam, pelje po taktu ter je v resnici napravil nenavadno lepo muziko. Malo dalje, sredi dvojne vrste strežajev, kričal je nadkuhar, ognjevitega pogleda, žugajočega čela in s skrčenimi pestmi: „Moje ponve, deček, moje ponve!“ in je brezvspešno skušal planiti nad njega in se izviti iz rok malega grdega človeka, ki ga je zadržaval, dopovedajoč mu z bolj tihim glasom: „Tiho, nesrečni človek, večerjalo se bode, če bode mogoče, ali zdaj ne moti dečka... Kaka natančnost! kako lepó po taktu! Te ponve govorijo, imajo glas, — imajo dušo!“

„Oh izpustite me, gospod, vi ste norec,“ jezno mu odvrne kuhar, „na mesto glasú in duše bi pač boljše bilo, da bi dajale jedila — s ponvami delati godbo! — ali se je še kdaj kaj takega slišalo?“

„Ker nimam več svojih gosli, ti Midovo uhó ti,“ reče zopet mali kuhar, jezno se obrnivši k svojemu mojstru, „moram si gosti s tem, kar mi pride pod roke.“

„Ali znaš na gosli igrati, mali kuhar?“ vpraša Baptista majhen mož, katerega smo že spoznali za onega Mihaela, katerega je vsa družba tako željno pričakovala.

„Nekoliko znam že, gospod!“ odgovori Baptist, „in ako bi poznal ne- cega Mihaela Lamberta, bi že znal, kaj bi mu rekel.“

„Nu jaz sem Mihael Lambert, kaj bi mi rekel, mali poštenjak?“

„A — vi ste Mihael Lambert?“ reče Baptist približavši se mu in debelo ga gledajoč — „tedaj poslušajte me: Jaz nimam denarja, zato vas ne morem prositi, da bi me redno podučevali v godbi; če mi pa dovolite, da smem včasih priti in vas poslušati, ali pa, da smem z vami, kadar boste šli po- dučevat po mestu, obetam vam, da boste imeli v kratkem učenca, ki vam bode čast delal.“

„Hočem te izkusiti; na, vzemi moje gosli in igray!“

Mali Baptist si tega ni dal dvakrat reči; vzel je od Lamberta mu po- dane gosli, globoko ganen jih nasloni na svojo ramo in reče: „Vendar enkrat zopet držim lok v roci!“

Ko je prve glasove krepko in po taktu potegnil, začel je Lambert svoje oči upirati v malega kuharskega dečka, ki je ravnal lok z lahko, izurjeno roko in natančnostjo čudovitega slúha.

Čim dlje je godel deček, tem bolj je bil zamaknen umételjnik vanj. Poslednjič, ko je Baptist, vesel iznenádenja, ki ga je provzročil, povésil lok in gosli, rekel mu je s šaljivim in tresočim glasom:

„Nu, gospod, kaj se vam zdi?“

Lambert od začudenja ves iz sebe pohití k Baptistu, prime mu glavo z obema rokama in poljubivši mu večkrat čelo, reče:

„To je čudovito, to je prekrasno; ti si godec, deček, ti si ves ustvarjen za godbo. Pusti kuhinjo, pusti kotle, pusti svoje ponve, pridi k meni, pridi, ti si moj učenec, ti si moj otrok, pridi! Jaz bom skrbel za tebe, za tvojo odgojo, ter zato, da prideš med svet; hočem da bodeš hodil slavno pot skozi življenje, in ti jo tudi bodeš hodil. Kje je gospodična, kje?“ povprašuje in pohití po stopnicah za seboj vlekoč malega Baptista.

Kmalu je našel vojvodinjo Montpensier, ki je kakor vsa družba zgoraj na stopnicah mirno stoječ bila priča vsemu temu, kar je videla in slišala.

„Madama,“ reče Lambert, pogumno gledajoč v lepo princezinjo in si- jajno gospodo, ki je bila omolknula, da bi ga slišala — „deček takó darovit, kakor ta“ — reče ter Baptista pred se porine — „ne sme ostati zakopan v vaših kuhinjah — jaz prosim vašo visokost zanj, da napravim iz njega glas- benega umetelnika, umetelnika slavnega, na mojo vero!“

„Napravite iz njega vrllega godca, gospod Lambert,“ odgovori gospo- dična dobrohotno; „veselilo me bode zeló, ako iz ubozega dečka naredimo dobrega in pametnega človeka; zatorej mu dovolim hoditi k vam, kolikor se mu poljubi in naj se uči godbe, ker ga toliko veseli; jaz hočem plačati vse zanj in ako se deček res kaj pridá izučí, veselilo me bode v srcé.“

Potem obrnivši se k Baptistu pristavi z izrazom polnim dobrote: „Od- loži svoj zastor (predpasnik) ter obleci gosposko obleko, in — idi!“

Šest mesecev pozneje je Baptist Lulli nosil črno suknjo, kakeršno so nosili tajniki, in je imel pod seboj 12 goslarjev, katere je ravnal in s katerimi je godel takó lepe arije, od njega samega zložene, da je Njega Veličastvo, kralj Ludvik XIV., gospodično zanj poprosil in ga postavil na čelo svojim štirindvajseterim góslarjem, ki so v ónem času malu ne po vseni svetu sloveli.

O sijajnih slavnostih, ki so se vrstile druga za druga na dvoru Ludvika XIV., imel je Lulli mnogokrat priliko pokazati svoj talent za lirično dramo, zlagal je glasbo za medigre in balete, v katerih se kralj sam ni sramoval; prevzeti kake naloge, in Moliere se je zaradi spevnega in plesnega dela svojih iger na njega obračal. Da-si je bil zeló veselega in originalnega duhá vender je tudi pokazal, da zna izraževati velike dušne občutke. Gospa Sevigne, ko pripoveduje o pogrebu kancelarja Ségnier-a, pravi o Lulli-ji: „Kar se njegove muzike tiče, to je stvar, ki se ne da primerno povedati. Baptist je poslednjič povzdignil vso kraljevo godbo. Lepi „Miserere“ je bil tu še pomnožen, in ko se je slišal njegov „Libera“, so se oči poslušalcem s solzami polnile, mislim, da v nebesih nimajo lepše godbe.“

Ludvik XIV. je hotel na sijajen način priznati zasluge Lullijeve in mu je dal privilegij kraljeve akademije za glasbo, ki ga je dozdej imel abbé Perrin. Od tega časa se šteje ustanovitév francoske velike opere, in to slavo si delita Guinault in Lulli.

Leta 1687. se je Lulli nevarno v nogo ranil, ko je takt dajal s svojo paličico, in čutil je, da mu je umreti. Takó rekoč na smrtnej postelji zložil je pesem: „Umreti ti je ribič moj,“ in jo je še sam pel s slabéčim glasom. Nekoliko dni pozneje je umrl. Njegova vdova, hči Mihaela Lamberta, prvega njegovega mojstra, dala mu je napraviti veličasten spominek v cerkvi „malih bratov,“ kjer je želel biti pokopan. Santeuil je zložil njegov grobni napis v šestih latinskih verzih, katerih zapopadek je ta:

O smrt, da si slepa, to znamo; ali ko si nam pobrala Lullija, znamo še le, da si gluha.

X

O možičku in levu.

(Basen.)

Zível je možiček na sámoči blizu gozda. Sekal je drva in zemljo oral. Ondu je prebival tudi lev ter mu teptal žito in klal čredo na paši. Možiček se je zaradi tega začel razno kaj umišljati, kakó bi ga ulóvil. A | kadar lev zapazi, da ne bode uhajal tacim umétalnim zvijačam, pobere svoje déte, sina levíča, ter pobegne v druge kraje. Levič je vzrastel in povprašal očeta: „ali sva iz té dežele domá?“ Lev odgovori: „ne iz té dežele, nego semkaj sva pribežala od možička zeló razumnega, ki zna toliko zvijač, da ti ne morem povedati.“ Levič bi rad bil zvedel, kdo in kakšen si je ta možiček; a lev mu reče: „néma tólike telesne sile, kólikeršno ima naš rod; a zvit je, kakor ovnov rog.“ Levič odgovori: „pojdem ter mu povrnem žal za sramoto!“ Lev mu reče: „ne hodi! Možiček je premetèn, pa bi te naglo ujél in ubil.“ A levič odgovori: „takó mi glavé, da pojdem!“ Lev mu zopet